KIKKERTEN

VEKST MED LUND GRENDELAG

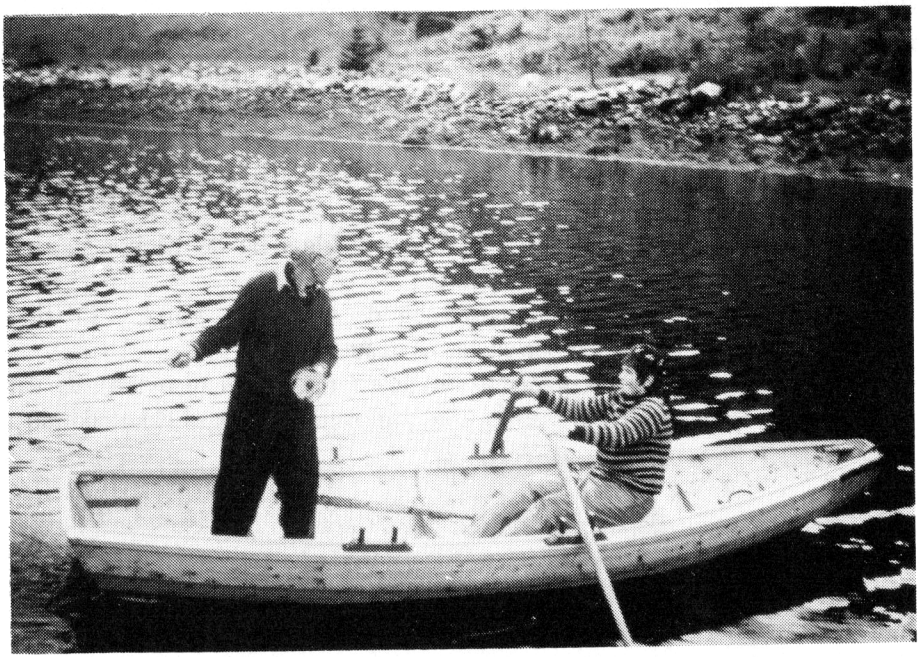
Nr. 2 September 1995

Forsidebilde : I slutten av mai 1945 lå det en tysk minesveiper på Sminesbukta . Tyskerne tok da opp minefelta som var lagt inne på Folla . (bildet utlånt av Torberg Hesto)

SILDEFISKE FØR OG NO

Av Birger Normann og Brynjar Grøtting

Her er Nils Grotting ute og ror med loddet i et sildesteng inne på Hopen ved Bogen, sommeren 77 . Rorskar er Knut Storo .(foto: Harald Grotting)

Utviklinga i fisket etter sild , ifra den tida vi minnes og fram til idag er stor . Det første vi minnes er fisket med garn , landsett og drivgarn . Landsett var for det meste til matsild og agn . For salg var det drivgarn både i småbåt og litt større båter , vi husker at vi var med på drevet som vi sa .

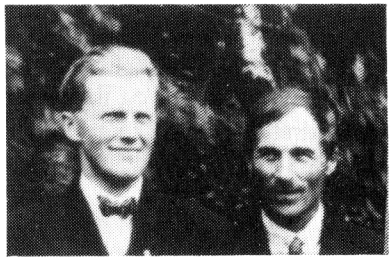
Drivinga var at garna ble satt uten noen faste iler . Det var båten som holdt garna stramme , med segl eller årer . I den andre enden var lompgarnet vi kalte , det var gjerne et gammelt sundt garn , for det ble liggende uten strekk på . Det var lite sild å få på dette .

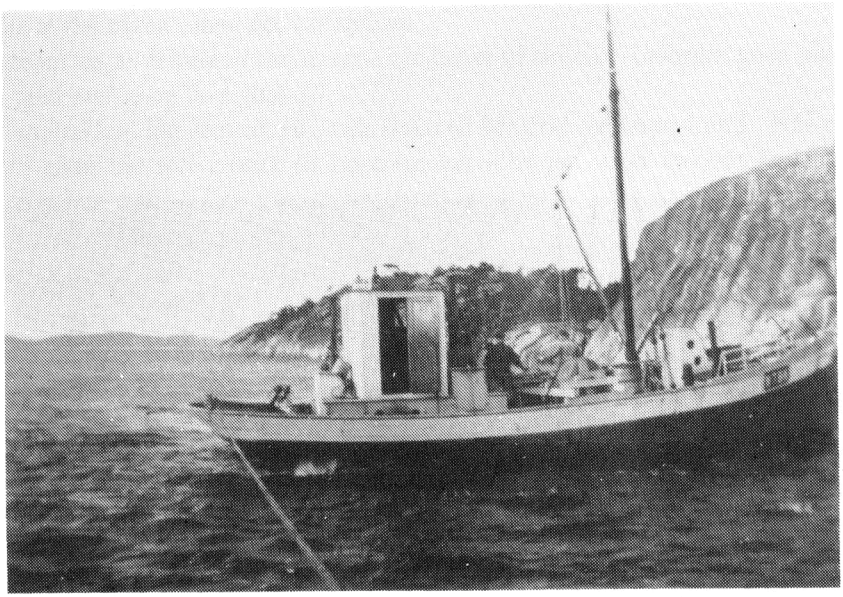
Det kunne være kaldt og surt på «drevet» en høstnatt . Å sitte i en åpen båt i all slags vær var ingen fornøyelse , det var ikke varmedresser og like godt oljehyre som no .
Drivgarnsfisket etter sild på Opløfjorden var årvisst før . Fjorden var vel på den tida en av de beste sildefjorder på disse trakter . I tillegg var det noe som kaltes å sette på slyng , det var å sette med en ile , men da måtte det være god plass . I rolig vær kunne en bruke to iler .

Et landnotbruk bestod som regel av en hovedskøyte som blant annet var innredet til opphold for mannskapet . Spellbåten skulle være et hjelpemiddel til bruk under kasting .
De største landnotbruka hadde som regel to lettbåter som ble brukt som loddebåter for å lete etter silda med .
Stornota hadde en lengde på 130 x 18 favner . Ellers var det Mellomnota på 120 x 15 favner , ei stengnot og orkastnot .
Materialene i nøtene var bomullstråd og de var svært tunge . Et slikt landnotbruk hadde fra 4-5 og opp til 11-12 mann .
Omkring 1950 åra kom det nøter av terylene (forløperen til nylon), de var mye lettere og mindre arbeid med tørking , litt senere ble også ekkolodd tatt i bruk .

Snurpenota eller ringnota som den også kalles , kom tidlig i dette hundreåret .
Personlig er vi ikke så inne på dette fisket . Det var større dimensjoner over disse nøtene . De var fra 150 favner og oppover ,og 30-40 favner djup . Nå er de både lengre og djupere , helt opp i 90 favner djup .
Fra først av var disse nøtene fordelt over to båter som kjørte nota ut i en ring . I bunnen på nota var det ringer som det gikk line gjennom , snurpelina , den gikk opp til et spill i hver Dorry , som notbåtene kaltes . Når silda var innringet snurpet de nota ihop i bunnen , derav navnet snurpenot . Slik var de ikke avhengig av land , de kunne kaste på åpne havet . Så var det bare å håve silda opp i slepebåten .
Senere er det kommet større båter som har nota på dekk . Disse har også kraftblokk som haler nota inn , og spill som snurper nota ihop . Disse store og djupe nøtene sammen med Ekkolodd, Asdic og Sonar er et effektivt redskap som kan være med på å tømme havet . Vi så dette med sildefisket i slutten av 60-åra , silda måtte fredes, men nå er sildestammen på veg opp igjen .

Her er Olaf Risvik til venstre og sønnen Trygve og broren Johannes Bogen til høyre . Nederst er båten «Parat».Bildet utlånt av Ruth (Risvik) Bråteng .

Fra 15 års alderen var vi med Risvikbruket som mannskap . Båten hette Parat og eiere var Olav Risvik, sønnen Trygve og broren Johannes Bogen . Olav var bas og Johannes underbas . Trygve var skipper . Kokken ombord var Konrad Lund . Ellers var vi fra Lund alle sammen Albert og Birger Normann, Johan og Brynjar Grøtting , Olav og Hilmar Lund , Håkon Guntvedt, Arthur og Jøran Lund . I kortere perioder var Henrik Grøtting og Arvid Halsen med .
Vi holdt for det meste til i Opløfjorden og Risvika , men også Kvisten , Alhusstrand eller Heia dem kalte i lag med Ganesbukta og Lyngenfjorden . En vår var vi på Vikna etter forfangsilda .

Men plasser vi minnes mest er Opløfjorden med Langnesbukta, Elgåbukta, Kvalvika, Sandvika og Salvika .
Hopen ved Bogen , og ikke å forglemme Kobbholet og Risvika . Men tida har forandret seg . No er det berre minner . Men tross alt gode minner som berre kan oppleves .

Her er Vesterbogen sett fra Kjerringflauget . Her holdt Risvikbruket til . Brygga kan ses nede til venstre for husa .

Østlundbakkan

Av Kolstein Lund

Dette notatet ble utført mens Olympiaden på Lillehammer ble arrangert i 1994 .
Tankene gikk tilbake til min barndoms «Olympiader» i Østlundbakkan . Min hukommelse rekker tilbake til begynnelsen av femtitallet .
Den gang var det snø hver vinter , og mye snø var det også . Jeg kan såvidt huske at det regna , men det var sjelden .
Mesteparten av fritida til oss ungene ble brukt til skileik . Utfordringene økte i takt med øvelse og ferdighet .
Østlundbakkan låg sentralt til , bak låven til Malfrid og Jøran Lund . Når den første gang ble tatt i bruk til hopping vet ikke jeg, men bakken hadde en naturlig hopprofil . Unnarennet var bratt med en høvelig kul . Tilløpet var relativt flatt, men kunne godt vært litt lengre .
De lengste hoppene var ca. 20 m. Sletta var for kort til å svinge på , slik at vi suste gjennom leet med gjerdestolpene på hver side av oss .
Vi bommet aldri på denne åpningen .

Utstyret vi hoppet i var forskjellig , vi som hadde ski var jo heldige uansett . Storebror Petter hjalp meg med utstyr . Han hoppet selv og gikk langrenn . I en lang periode hoppet jeg på langrennski med lengde 2.10 og Rottefella bindinger og gummistøvler . Liknende utstyr hadde de andre .
Heimlaga ski var også mye i bruk . Noen var av gran, og de var lett å brekke . Arnfinn Normann brakk begge sine ski i ett hopp kan jeg huske, men han var vel litt for dristig enkelte ganger .
Stor stas var det de gangene voksne personer var med i bakken . Arne Storø var veldig ivrig på skihopping, og han instruerte oss i hoppteknikk . Med instruksjon og alder ble vi dyktige etter hvert .

I tiden rundt 1956 -57-58-59 ble det årlig arrangert hopprenn i bakken , der nabobygdene kunne delta . Salsbruket - Kolvereid og Salsnes var representert. Arne var primus motor og fikk med seg nødvendig hjelp . Hele bygda møtte opp , og det var stor stemning . Det var til og med høyttalermusikk i bakken . Premieutdelingen ble holdt i grendehuset, og var en høytidsstund .

Arve Normann brakk benet under trening i bakken , men ellers kan jeg ikke huske at noen hadde alvorlige uhell .
Det hendte at gjestehoppere prøvde bakken . Både Håkon A. Guntvedt og Helge Lund (Båstøa) kunne prøve seg . Jeg husker dette spesielt fordi det blafret og smalt slik i vindanorakkene i svevet .

Vi hadde også en mindre bakke inne i en snauhogst (igjenvokst nå) et stykke bak uthuset til Hans Lund . Hopplengde der var 12-13 meter . Ellers ble det bygget bakker overalt .

Her er en forløper til plastbakkene og «Ta sjansen» i Holmenkollen . Arne Storø på hoppkanten i en selvbygd bakke på Storøya . Her var det kombinert: hopping og stuping .

Samme dag som hopprennet ble det arrangert langrenn for de samme årsklasser . Start og innkomst var fra grendehuset (skytterhuset som det da ble kalt) .

Løypa ble gått opp like før rennet av en tre fire personer og kunne være temmelig løs . Med nåtidens smale og lette ski hadde det nok ikke gått så bra , men ingen klaget av den grunn . Vaskemuligheter etter anstrengelsen var det ikke , så klærne ble tørket på kroppen .
Svettelukt var det heller ingen som var synlig plaget av , og syke ble vi ikke .
Skigleden og stemningen var stor, og minnene er mange . Merkelig å tenke på at dette er historie .

KORRIGERING

På forsidebildet NR. 1 95 stod det Anton og Ola Otterbekk, det skal selvfølgelig være Anton Otterbekk og Ola Storøy .

Vevkurs : Januar - mars 1955

sittende : Aslaug Fagernes Andersen, Randi Lund Storø, Nanna Oddvik Kalvik, Ella Dyrvik Fosseng . Stående : Gerd Guntvedt, Eldbjørg Tveråmo, Brynhild Lund, Anna Normann, Kristine Båtsvik, Anna Østnor (lærer), Ingebjørg Lund .

50 ÅR MED FRED

Av elevene ved Lund Skole

Elevene og lærerne ved Lund skole brukte dagen 8. mai til å markere 50 års jubileet for freden . Vi tok en del bilder og noen av dem vil vi gjerne vise «KIKKERTEN`s» lesere .

Da vi markerte 8. mai på skolen , fikk vi se kopier av dokumenter og brev . Noen var også ekte . Det var rasjoneringskort , aviser og bøker . Randi hadde med seg rasjoneringskort som bestefaren hennes hadde brukt under krigen . Johanne hadde med seg aviser . Det var Adresseavisen og Namdalsavisene . Vi fikk også se bøker som inneholdt navnene på alle de som mistet livet under 2. verdenskrig . Brynjar hadde med seg en patron som han hadde funnet i Namsos , det hadde antakelig vært en kanonkule i den .

Sigrun Otterbekk

BARNESIDER

HØYTLESING

- Hva leser du?
- Vet ikke.
- Men du leser jo høyt.
- Ja, men jeg hører ikke etter.

Læreren: Hva mener vi med en fullvaksen person?
Kari: Det er en person som har sluttet å vokse i begge ender, men som bare vokser på midten.

Faren: Hvorfor har du alltid dårlige karakterer i historie?
Sønnen: Jo, fordi læreren bestandig spør etter ting som hendte lenge før jeg ble født.

- Pappa, er du interessert i dårlige bøker?
- Selvfølgelig ikke gutten min.
- Da skal du få slippe å se på karakterboken min.

FERIESURR
Eva har vært på sommerferie og har besøkt 8 norske byer. Men da hun skulle fortelle vennene sine hvor hun hadde vært, gikk det helt i surr for henne. Kan du hjelpe Eva? Kanskje finner du ut hva byene heter hvis du flytter litt om på de siste stavelsene.

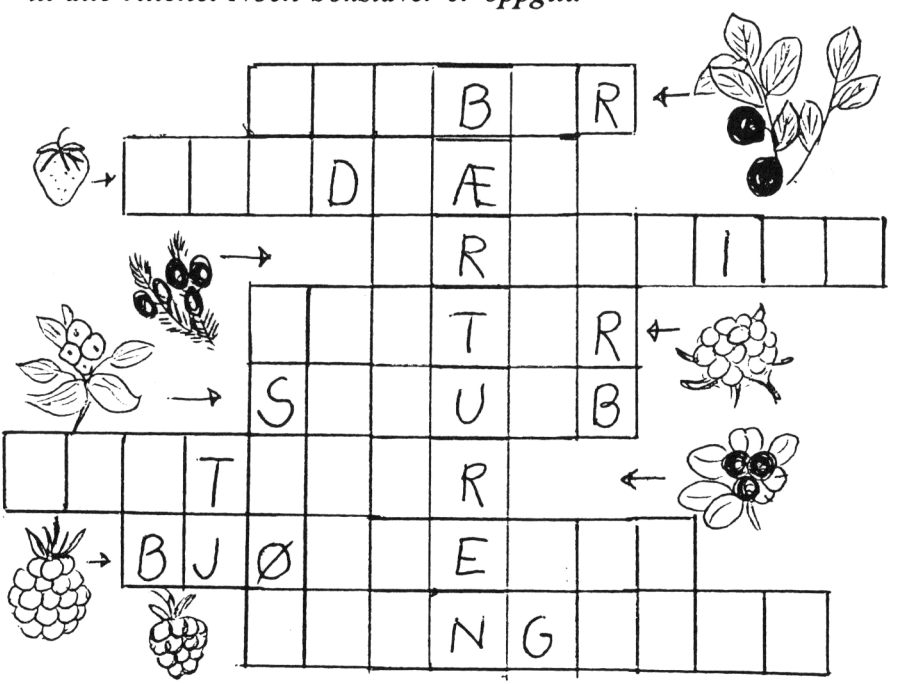
MOLMAR	*OSVIK*	*GJØDE*	*HALO*
ÅLEKJER	*BERSOS*	*NAMGEN*	*STEINSUND*

ORIGINALE NAVNESKILT

Har du lyst til å lage et navneskilt som du kan henge på døra til rommet ditt? Kanskje kan du lage navneskilt til alle i familien og henge dem opp ved ytterdøra. Du trenger skiver av einer eller bjørk, maling, sprittusj, lim, garnrester, treperler, plastøyne, filtbiter og lignende. Slipp fantasien løs og lag ditt helt personlige navneskilt. Her er noen ideer.

Kjenner du bærsortene våre? Se nøye på tegningene og fyll ut alle rutene. Noen bokstaver er oppgitt.

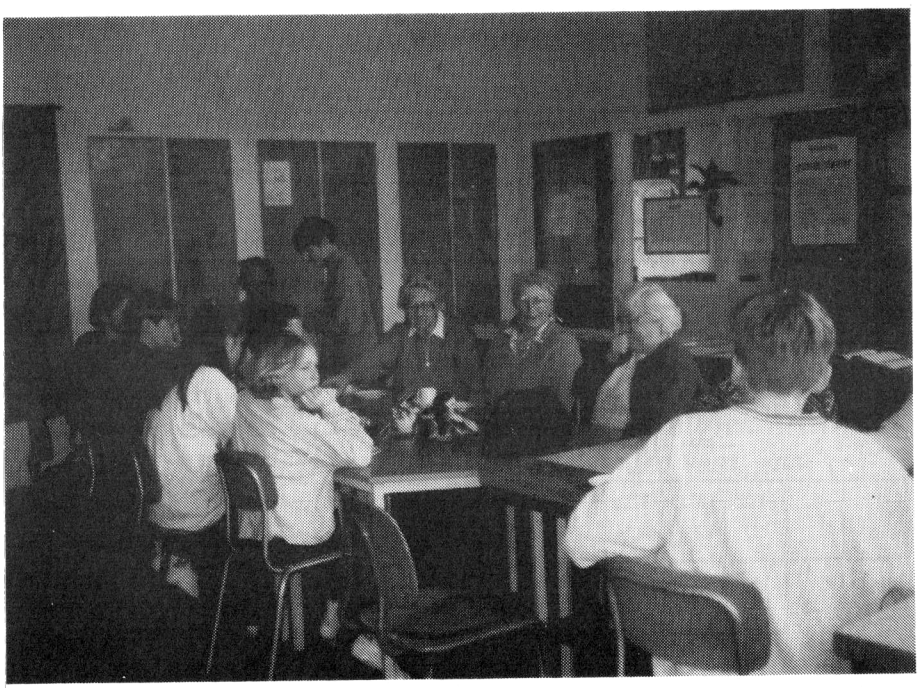

Bildet øverst på side 9 :
Vi på skolen hadde invitert noen pensjonister for å få dem til å fortelle om det de opplevde under krigen, og for å spørre dem om ting vi ikke visste . Vi fikk vite mye om hvordan de levde, hvilke klær de hadde og hva slags mat de spiste . De fortalte også at det var to familier på Lund som hadde radio . Folk i bygda var der og hørte på London . Radioene måtte ikke bli oppdaget av tyskerne .

Georgios Kongsmo

Bildet nederst på side 9 :
Alle ved Lund skole møtte opp en time tidligere , kl. 8.00 den 8. mai . Her står vi alle sammen rett før vi skal heise flagget og synge « Ja, vi elsker». Vi sang nasjonalsangen sammen med resten av landet, for vi hadde på radioen .

Egil Rørmark

Etter flaggheisingen hadde vi servering av boller, kaffe og saft . Skolekjøkkenet hadde bakt boller og laget kaffe og saft . Skolen hadde invitert Jon , Malfrid , Embjørg , Kristine og Brynjar . Jon fortalte om den tida han var i Sverige under krigen , og da han kom til Norge etter krigen . Han fortalte også om opprinnelsen til det gamle flagget vi har på skolen .

Åsgeir Sundan

Fredsmarsjen

Her ser vi fredsmarsjmerket fra 1945 . utlånt av Ingebjørg Lund .

Søndag 7.mai ble det arrangert fredsmarsj på Lund . Det ble brukt samme ruta som i 1945 , men den ble gått bare en gang mot to ganger i 45 .
Det var mange som hadde satt av denne dagen til å gå marsjen og minnes frigjøringen . Over 60 ialt , meget bra for ei bygd med knapt 100 innbyggere .
Ruta var fra grendehuset og østover til Spolnesset med retur . Været denne dagen var bra , dvs. uten nedbør slik at en slapp regnklær .
Etterpå fikk en kjøpt kaffe og vafler samt merke som bevis på fullført marsj .
Idrettslaget sto for hele arrangementet .

Her ser vi noen av fredsmarsjdeltakerne, på vei mot mål eller på tur ut .
(foto : Harald Grøtting)

TIL ALLE TURGÅERE - TRIMMERE

Idrettslaget har iår lagt ut nye trimbøker som erstatning for de gamle . de har også forandret litt på plasseringen slik at det er blitt noen nye mål å gå til .
De nye trimbokplassene er : Vasslian, Slettfjellet, Storfjellet og Storvalin .

17. mai

Årets 17. mai på Lund ble markert spesielt i anledning fredsjubileet .
Etter å ha gått i tog i litt hustrig vær smakte det ekstra godt å få komme inn til kaffe og god mat .
17. mai komiteen hadde fått Hermod Storøy til å fortelle om hvordan forholdene på Lund var under krigen . Dette var interessant og godt fortalt , et innslag som folk tydelig satte pris på .
Som en perfekt slutt på kaffen ble vi servert hjemmebakte bløtkaker pyntet som det norske flagget .
Under siste del av kaffen ble det arrangert leker for barna som da begynte å bli lei av å være inne .
Etter kaffen gikk vi natursti , et årvisst innslag som er like populært hvert år . Om kvelden ble det arrangert fotballkamper for barn og voksne mellom Lund og Salsnes .
Til slutt skal 17. mai komiteen ha all ros for et perfekt og ikke minst trivelig arrangement .

bilde: Hermod Storøy holdt et interessant kåseri om hvordan folk i Lundagrenda opplevde krigen. (foto: Harald Grotting)

Veterantreff

I forbindelse med artikkelen om den tyske soldaten som deserterte og rømte til Sverige under krigen, fikk jeg forespørsel fra Olav Almås om jeg ikke kunne ordne det slik at de som var involvert kunne få treffes .
Søndag 21. mai var det klart for et slikt treff og alle untatt en kom til Kjellaug og Jon i Smineset .
Det ble en hyggelig dag hvor personer som ikke hadde truffet hverandre før fikk møtes over en uhøytidelig kaffekopp .
Tonen ble funnet fort og det ble mangt å snakke om, både fra den tid og dagens begivenheter .

Her er nesten alle som var med samlet. Sverre Falmår, Trygve Lund og Fridhild Rørmark Olav Almås, Gunnar A. Ramstad og Knut Strøm . Desverre kunne ikke Harald Laugmo være til stede denne dagen .(foto:Johan Smines)

Kongebesøk og byjubileum

Johan Smines

Onsdag 7. juni i strålende solskinn markerte Namsos sitt 150 års jubileum . I den anledning hadde de vært så heldige å få kongeparet på besøk . 7. juni er jo en spesiell dag for kongefamilien ,så det var en ære at de valgte å være i Namsos på denne dagen , 50 år etter kong Håkon`s hjemkomst .

Kongeparet ankom brygga presis klokken 1100 og ble vel tatt i mot av ordfører Ness og fylkesmann Gjørv m.flere .

Kongen snakket om Namsos sin skjebne under krigen og sa at det hadde vært en spesiell opplevelse å seile innover solblanke Sør-Namsen med disse tankene, på akkurat denne dagen .

Etter talene gikk kongeparet gjennom fullsatte gater frem til krigsminnesmerket ved kirka , og senere til gudstjeneste .

Dagen ble en verdig markering for en ikke så gammel by, men en by som har opplevd veldig mye i sin levetid .

Her mottar kongeparet blomster fra to syv år gamle småtauser med bursdag på dagen, selvsagt ! (foto: Johan Smines)

Positiv tilvekst i bygda

Det siste året har to ungdomspar slått seg ned i bygda . Det er Anne Langseth og Ståle Øvereng som har kjøpt huset etter Sigrid og Jens Oddvik , og Bente Otterbekk og Jon Bergslid som har kjøpt Karl Otterbekk huset . For to år siden slo også Heidi Kjelbotn og Sverre Johan Lund seg ned her på Lund .
Dette er veldig positivt for bygda , den trenger nye koster når de gamle begynner å bli utslitt .

VELKOMMEN

Trykkeri - Preg - Silketrykk - UV-lakkering

HOJEM

Reklamebyrå - Foto - Stempel - Bildekor

Telefon 74 27 23 22 - Telefax 74 27 18 22

Boks 364 - 7801 Namsos

Øivind Johansen expert

NAMSOS 74 27 24 34 - 74 27 38 55

Byens største utvalg i CD-plater og spillere!

DETTE BLADET ER SKREVET OG REDIGERT

MED DATAUTSTYR LEVERT AV

Karoliussen * Libris

Havnegt. 19, 7800 NAMSOS, tlf. 74 27 20 80 - 74 27 20 81

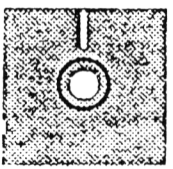
Vi har Norges mest ettertraktede lønnskonto. 460 000 nordmenn har valgt vår bank.

Postbanken

DIN LOKALE DATA-FORHANDLER

EDB-maskiner, programvare, tekstbehandling, regnskap/fakturering, økonomisk bistand, m.m.

VELKOMMEN TIL OSS!

Moenbygget, Postboks 111
7971 Kolvereid
Tlf. 74 39 55 55 - Telefax 74 39 58 88

multidata kolvereid as

SERVICE-Mat

– for dine daglige innkjøp

LUND HANDEL

TELEFON 74 39 89 66

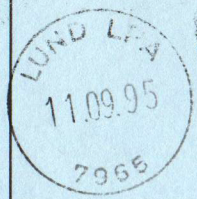
DIVERSE DAGLIGVARER - BENSIN
TIPPING - LOTTO - PENGELOTTERIET
KIOSK

UTVIKLING AV NY TYPE
KLOAKKRENSEANLEGG

Salsnes Filter A/S
7817 SALSNES

Mobiltlf.: 94 78 99 61
Bankgiro: 8671.05.11308

B

TIL

Ingunn Kongsmo

7965 LUND

KIKKERTEN utgis av A/L Lund grendelag

Redaksjon:

Reidun Smines tlf. 74398958
Rolf Jensen tlf. 74398950
Johan Smines tlf. 74273359

Abonnement 1994 (4 utgaver) kr. 80.-

Annonser: Annonsen kommer med i 4 utgaver og prisene pr. år er: kr. 350.-for 1/4-s. kr 600.-for 1/2s. og kr. 1.000.- 1/1-s.

Postgirokonto: 0823. 0 57 00 01
Bankgirokonto: 4467. 1 02 14 84
Returadresse: KIKKERTEN, A/L Lund grendelag, 7965 Lund